

Ponedeljek

Leto IV.

Ljubljana, 25. avgusta 1930

Štev. 34

Pred konferenco agrarnih držav v Varšavi

Nemška in sovjetska kampanja proti konferenci

Tesno gospodarsko sodelovanje z Romunijo - Skupen nastop Jugoslavije in Romunije na varšavski konferenci - Važne izjave romunskega gospodar. strokovnjaka

Beograd, 24. avgusta. Kakor znano, so merodajni krogi posvečali v zadnjem času glavni skrb omiljenju gospodarske krize. Vse njihove glavne konference v poslednjih dneh v Beogradu in na Bledu so bile v glavnem posvečene temu vprašanju. Z Bleda so se že vrnili predsednik vlade general Zivković, minister Uzunović in drugi, jutri pa pride trgovski minister Juraj Demetrovič, ki se bo v torek odpeljal na konferenco agrarnih držav v Varšavi.

Za varšavsko konferenco vlada splošno veliko zanimanje. Za njo je bil že dosežen sporazum med romunsko in jugoslovensko delegacijo, ki bosta na njej nastopili skupno z identičnim mišljenjem. Prav tako je znano, da je bil na nedavni konferenci v Sinaji sprejet sklep, po katerem naj sodeluje romunski zavod za pospeševanje zunanje trgovine v tesni zvezi z našim zavodom in privilegirano izvoznisko družbo. Ravnatelj romunskega zavoda za izvoz g. Porn je tudi zaradi tega prišel pred nekoliko dnevi v Beograd, da stopi v direktno zvezo z našimi vodnimi krogi in ustvari p. rebne stike. Gre za to, da se najde primeren način gospodarskega zblizanja glede izvoza. V svrhu izpolnitve svoje naloge se je g. Porn sestel tudi že z našim trgovskim ministrom Demetrovičem, s katerim je obravnaval že vsa vprašanja, ki so v zvezi z njegovim prihodom. Posetil je tudi oddelek za zunanjo trgovino v našem trgovskem ministertvu ter je imel posvetovanja z gg. Gottliebom in Mladenovićem. Prav tako se je tudi sestel z našima delegatoma na sinajski konferenci, načelnikom trgovskega ministertva dr. Piljo in načelnikom kmetijskega ministertva dr. Stojadinovićem. Na teh sestankih so bili glavni predmet razprav sredstva za uresničevanje sklepov konferenc v Sinaji in v Bukarešti, zlasti glede na možnost skupne prodaje cereali, ki jih proizvajata Jugoslavija in Romunija. Dr. Porn je danes zo-

pet odpotoval nazaj v Bukarešto. Pred odhodom je izjavil novinarjem naslednje: »Naš zavod za izvoz posluje šele štiri mesece, vendar pa je igral že važno vlogo v gospodarskem življenju Romunije. Razdelje je na več sekcij, za agrikulturno, industrijo in trgovino ter za publikacije in propagande. Poseben svet 17 oseb, ki predstavlja posamezne panoge romunske gospodarske organizacije, vrši nadzorstvo nad poslovanjem zavoda ter določa program njegovega dela. Romunski zavod za izvoz se bavi predvsem s iskanjem tržišč za romunske kmetijske proizvode in njihovih derivatov, s proučevanjem tujih trgov ter produkcije doma, kakor tudi vsega, kar bi moglo koristiti, da se proizvodi dvignejo do one kvalitete, kakršna se zahteva v inozemstvu, da tako čim več doprinese k ojačenju izvoza. Zavod dela prav tako za satandardiziranje proizvodov in v to svrhu že izdelal poseben zakon, ki bo stopil v veljavo 1. septembra. Zavod je v zvezi z vsemi romunskimi poslaništvii, konzulati, trgovskimi zbornicami in trgovskimi atašaji v inozemstvu. Predvsem ima tudi namen, da s konsultiranjem merodajnih činiteljev ustvari čim večjo možnost trgovanja Romunije z drugimi državami. Zlasti je poklican za izvršitev važne naloge realiziranja sklenjene gospodarske konvencije med Jugoslavijo in Romunijo, za glavno nalogo pa smatra sodelovanje z modernim zavodom za izvoz v Jugoslaviji, kar je bil tudi glavni namen mojega prihoda v Beograd.«

Konferenca v Sinaji je sprejela tudi sklep o snovanju dveh permanentnih komisij v Romuniji in v Jugoslaviji, oben pod nadzorstvom pristojnih trgovskih ministertv in v sodelovanju z izvozniskima zavodoma v Romuniji in Jugoslaviji. V zvezi z ustanovitvijo in poslovanjem teh dveh komisij je tudi prihod generalnega tajnika romunskega ministertva za trgovino in industrijo in predsednika romunske komisije

za realiziranje sinajskih sklepov Cezarja Popesca, ki je došel nocoj v Beograd s parnikom in se bo jutri sestel s trgovskim ministrom Demetrovičem. Že jutri se bo tudi vrnil nazaj v Bukarešt z letalom, da odpotuje skupno z romunsko delegacijo na konferenco agrarnih držav v Varšavi. Romunsko delegacijo bodo tvorili trgovski minister Madgearu, državni podtajnik Potarca, generalni tajnik trgovskega ministertva Cezar Popesca in določeni eksperti. Zaradi prihoda g. Popesca se vrne jutri z Bleda tudi trgovski minister Demetrovič.

Varšava, 24. avg. »Przegljad Večernie« komentira kampanjo Nemčije in sovjetrov, ki jo vodita proti konferenci agrarnih držav, ki se bo vršila v Varšavi ter piše med drugim: Moskva in Berlin poskušata vplivati na Finsko, Litvo, Romunijo in Češko-slovaško ter jih oddvojiti od sodelovanja na konferenci v Varšavi. Ta konferenca vzbudila sovjetje, katerim prija agrarna kriza v Evropi, ker povzroča napete odnose na gospodarskem in političnem polju med posameznimi državami. Akcija sovjetske diplomacije gre celo za to, da te napetosti poveča. Dalje hočejo sovjeti z dumpingom povečati in poostriiti gospodarsko krizo ter na ta način poslabšati gospodarske organizacije raznih držav. Sodelovanje, ki prihaja iz Moskve in Berlina, najbolj dokazuje, kako upravičen je interes poljske vlade za uspeh konference v Varšavi.

»Express Poranik« pravi med drugim, da varšavska konferenca ne samo, da ni v nasprotju s sporazumom podunavskih držav, temveč se popolnoma strinja s tem sporazumom. Dalje pravi list, da je pogrešno mišljenje, da bi imela konferenca protigermski karakter. List »ABC« naglašja potrebo sporazuma med poljedelskimi državami ter njihove organizacije za obrambo interesov proti nevarnostim, ki jim pretijo s strani industrijskih držav.

Naše delegacija za Ženevo

Šef delegacije vnanji minister dr. Marinković - Ostali člani delegacije

Bled, 24. avgusta. Danes je obvestilo naše vnanje ministertvo brzojavno generalno tajništvo Društva narodov, da je naša delegacija za zasedanje Društva narodov sestavljena takole: Vodja delegacije in 1. delegat vnanji minister dr. Voja Marinković, 2. delegat bivši minister dr. Velimir Mažuranič, 3. delegat bivši minister dr. Andrej Gosar, 1. namestnik delegata naš poslanik v Bernu in stalni delegat pri Društvu narodov dr. Ilija Šumenković, 2. namestnik pooblašeni minister dr. Konstantin Fotić, 3. namestnik univ.

prof. Milan Todorović, 4. namestnik general Mihajlo Todorović. Generalni tajnik naše delegacije je dr. Ivan Perne, tajnik vnanjega ministertva, pomočnika generalnega tajnika Mihajlo Gavrilović, tajnik vnanjega ministertva in šef kabineta vnanjega ministertva g. Kosta Pavlovič.

Vnanji minister dr. Marinković potuje že 7. septembra v Ženevo na zasedanje sveta Društva narodov, ostali člani naše delegacije pa bodo odpotovali nekoliko dni kasneje.

Pred velikim procesom v Trstu

Po poročilu iz Pariza se prične 1. septembra v Trstu veliki proces proti 70 obtožencem zaradi 99 različnih zločinov!

Pariz, 24. avgusta. Havas poroča iz Trsta, da se bo 1. septembra pred tamšnjim posebnim vojnim sodiščem vršila razprava proti ljudem, ki so obtoženi napada na »Popolo di Trieste«. Pred sodišče pride okoli 70 ljudi, ki so v velikem delu Jugoslovenci. Večinoma bodo sojeni in contumacia. Obtoženi so za 99 različnih zločinov v teku zadnjih 4 let, med drugim za naslednja dejanja: razširjanje spisov proti Italiji, požiganje italijanskih šol, uboj državljanskih druge narodnosti, teroristične akcije proti privatnim osebam, vojski in dr-

žavnim organom, kraje ter drugih zločinov (AA)

Beograd, 24. avgusta. »Pravda« objavlja z Reke brzojavko, da prinaša »Giornale d'Italia« na celi strani obtožnico proti 78 Slovincem, ki so obtoženi, da so delali proti Italiji in za odcepitve Istre. Obtožnica vsebuje 99 kaznivih dejanj. Sodna razprava se bo pričela 1. septembra v Trstu in vlada za njo največje zanimanje. Obtožnica zahteva za mnoge smrtno kazen.

Grčija zahteva razpust makedonskega odbora

ker ograža s svojo teroristično akcijo mir na Balkanu

Atene, 24. avgusta. »Eleftheron Vima« zahteva, naj vlada nemudoma zahteva v Sofiji razpust makedonskega odbora, čigar obnovljeno delovanje ograža konferenco balkanskih držav, ki se bo vršila meseca oktobra in ki bo sklepala o zagotavljanju mirovnega stanja na Balkanu. Tudi drugi grški listi obsojajo teroristično akcijo makedonskega odbora.

Atene, 24. avgusta. »Eleftheron Vima« nadaljuje razpravo o balkanski konferenci ter prinaša daljšo izjavo romunske-

ga vnanjega ministra Mironesca, ki veruje, da bo balkanska konfederacija mogoče ustvariti tudi v slučaju, da kaka balkanska država ne bi pristala na konfederacijo. Mironescu naglašja, da bodo imele balkanske države od konfederacije pred vsem politične in gospodarske koristi. Premagati pa bo treba egoizem narodnega gospodarstva posameznih držav. Nazadnje je Mironescu dejal, da soglašja z balkansko konferenco, ki se bo vršila v Atenah, kjer bo Romunija zastopana po mnogih delegatih. (AA)

Povratak kraljice Marije na Bled

Bled, 24. avgusta. Danes ob 9.30 dopoldne se je vrnila na Bled kraljica Marija v spremstvu adjutanta podpolkovnika Pogačnika z dvornim vlakom iz Han Pijeska, kjer je poselila prestolonaslednika Petra in kraljeviča Tomislava ter Andreja. Kraljico je pričakoval na postaji v Lescah sam kralj v spremstvu upravnika dvora. Na postajo sta došla tudi radovljiški okrajni glavar dr. Vidmar in župan občine g. Ažman. Kraljevske par so prisotni potniki burno in navdušeno pozdravljali. S postaje v Lescah sta se kralj in kraljica odpeljala z avtomobilom naravnost v »Suvobor«.

Izlet diplomatov k Mrzlemu studencu

Bled, 24. avgusta. Na povabilo italijanskega poslanika na našem dvoru g. Gallija in njegove žene so se zbrali danes popoldne v hotelu »Toplice« naši in tuji delegati, da se udeležijo piknika na Mrzlem studencu, na nad 1000 m visoki planini pod Triglavom, kamor vodi lepa avtomobilska cesta. Tu so se zbrali vnanji minister dr. Marinković z ženo, pooblašeni minister dr. Fotić, ameriški poslanik Prince z ženo, nemški poslanik Hassel z ženo, rumunski poslanik Filodor z ženo, turški poslanik Ali Hajdar bej z ženo, italijanska generalna konzula iz Zagreba in Ljubljane gg. Rochira in Reinaldi. Diplomati so se odpeljali v koloni avtomobilov.

Razširjenje državne hipotekarne banke

Beograd, 24. avgusta. Ob 11. dopoldne je bil na svečan način blagoslovljen temeljni kamen podaljšku velike zgradbe Drž. hipotekarne banke, ki se bo razširila tako, da bo dvakrat večja kakor je sedanjost veliko poslopje. Cerkvenemu obredu so prisostvovali upravnik banke Vojin Gjuričić, zastopniki banskih podjetnic iz vse države, iz Ljubljane je bil prisoten g. Niko Bulajič, nadalje zastopniki predsednika vlade in ministra za zgradbe ter vseh beograjskih bank. Ravnatelj hipotekarne banke Vojin Gjuričić je imel značilen govor, v katerem je poudarjal važnost zavoda, ki obstoja že 67 let in ima predvsem namen, da se bori proti oduševanju. Drž. hipotekarna banka je močan činitelj našega gospodarskega življenja in ker razširja svoj delokrog, je postalo tudi potrebno razširjenje poslopja njene centrale. Direktor g. Gjuričić je na kratko očrtal vse posle, ki jih vrši Drž. hipotekarna banka v splošno zadovoljstvo vse države. Zavod se nahaja pred novo reorganizacijo in v tem smislu je njegov upravni odbor poslal vladi predlog zakona, ki mu bo v bodočnosti omogočil še uspešnejše delo. Med prvimi njegovimi nalogami bo skrb za kredite našemu pomorstvu, da se bo nudila pomoč našemu Jadranu, ki je bil večten sen našega naroda in je danes uresničen. Podpirala se bo graditve novih ladjer ter pospeševala naša pomorska trgovina. Razvoj našega pomorstva zbuja že sedaj zadovoljstvo, ker je naša tonaža postala že dvakrat večja, kakor je bila po vojni, treba pa je podpreti regeneracijo našega brodogoja. To je ena najvažnejših nalog, ki se ima izvršiti. Po posvetitvi temeljnega kamna se je vršil banket, s katerega so bile odposlane brzojavne pozdravke kralju, predsedniku vlade in finančnemu ministru.

Povratak ministrov dr. Švrljuga in J. Demetroviča v Beograd

Bled, 24. avgusta. Nocoj sta odpotovala v Beograd z brzovlakom finančni minister dr. Švrljuga in trgovski minister Juraj Demetrovič, ki odpotuje v torek na konferenco agrarnih držav v Varšavi.

Poslanik Ljuba Nešić v Bledu

Bled, 24. avgusta. Davi je prišel iz kopališča Nauheim v Nemčiji, kjer se je mudil na zdravljenju, g. Ljuba Nešić, naš poslanik v Angori, da dobi od vnanjega ministra dr. Marinkoviča pred odhodom na svoje službeno mesto potrebna navodila. Angleški pevci v Beogradu

Madžarska onemogoča prevoz grozdja

Novi Sad, 24. avgusta. Danes popoldne je došlo brzojavno poročilo iz Kelebie, da so madžarske obmejne oblasti ponovno ustavile 4 vagona grozdja, namenjenega za tranzit preko Madžarske.

Zopet hč...

Vojvodinja yorška, žena drugega sina angleškega kralja, je zopet porodila hčer. Kakor znano, je angleški prestolonaslednik še fant. Zato bi imel sin vojvode yorškega pravico do prestola. — Slika kaže vojvodinjo z njenim prvim otrokom, ki je tudi ženskega spola.

Vseevropska konferenca

Pariz, 24. avgusta. Vlada je predlagala interesiranim vladam, naj se vseevropska konferenca, ki bi proučila možnost organizacije vseevropske unije, otvori obenem z zasedanjem Društva narodov dne 8. septembra v Ženevi. Po poročilu iz diplomatskih krogov namerava Briand takoj prvi dan dati svoje obširno poročilo o odgovorih, ki so prispeli na spomenico ter predložiti konferenci svoje mnenje o nadaljnjem postopanju.

Maršal Pilsudski sestavlja novo vlado

Varšava, 24. avgusta. Predsednik republike Mościcki je poveril mandat za sestavo nove vlade maršalu Pilsudskemu. (AA)

Treviranus noče odnehati

Pariz 24. avgusta. Havas poroča iz Berlina, da je imel minister za okupirane kraje Treviranus v Bremenu volilni govor, v katerem je dejal, da je njegov govor o poljskem koridoru začudil svet zaradi tega, ker je predstavnik naroda imel pogum povedati ono, kar čuti. Treviranus je dalje dejal, da je bil proti pogajanjem o Youngovem načrtu zaradi tega, ker so bila ta pogajanja preuranjena in da bi se vodila ta pogajanja danes z večjim uspehom kot tedaj. Nazadnje je Treviranus govoril o nemški notranji politiki in izpremembah ustave. Nacionalisti so prekinili njegov govor ter mu očitali, da je zapustil in izdal svoje volice. (AA)

Letalske tekme Male antante

Varšava, 24. avgusta. Snoči ob 18. so bile na svečan način otvorene letalske tekme držav Male antante in Poljske. Otvoritvi so prisostvovali predstavniki vojske ter načelnik oddelka ministertva za letalstvo Rajski. Ker je nemška vlada prepovedala polete preko nemškega ozemlja, je žirija sklenila nekatere spremembe v programu letov. (AA)

Varšava, 24. avgusta. Včeraj je prispelo v Varšavo tudi šesto letalo čekoslovaške ekipe. Istočasno je došel romunski letalec Cipeanu in izvidnik Negresco. (AA)

Vojaška revolucija v Peruju

Pariz, 24. avgusta. Havas poroča iz Lima, da je vlada izdala naredbo, naj se zapre pristanišče Mindo. Vlada je dalje zabranila vsak promet z mestom Arequipom ter pozvala vojsko in mornarico v boj proti vstašem v Arequipu. (AA)

Mussolini je v Rimu

Rim, 24. avgusta. V zvezi z vestjo nekoga lista, da je predsednik italijanske vlade v Savoji, poroča agencija »Stefani«, da je Mussolini takoj po udeležbi na pogrebu svojega nečaka prispel dne 23. m. v Rim, kjer še vedno biva. (AA)

Avstrijski Heimwehr podpira makedonske revolucionarje

Tajna seja v St. Pöltnu — General Sarkotić naslednik majorja Pabsta?

Dunaj, 24. avg. List »Abend« izve, da je 15. t. m. imela tako zvana makedonska revolucionarna organizacija v St. Pöltnu tajno sejo, ki ji je predsedoval sam vodja Vanča Mihajlov. Seji so prisostvovali tudi nekateri »hrvatski emigranti«, med njimi general Sarkotić. Sklepalo se je o nadaljnjem delu makedonske revolucionarne

organizacije v Jugoslaviji. List tudi poroča, da bo general Sarkotić postal naslednik majorja Pabsta v Heimwehru. Bolgarski oficir Kancep se že več tednov udeležuje demonstracij Heimwehra. Ta kampanja je v prvi vrsti naperjena proti naši državi in nekaterim drugim evropskim državam.

Demonstracija avstrijskih Heimwehrovcev: desno zgoraj vodja knez Starkenberg in dr. Steidle.

Jugoslovensko - bolgarska komisija v Ljubljani

Ljubljana, 24. avgusta. Danes ob 8.11 so prispeli iz Zagreba člani jugoslovensko-bolgarske komisije za ureditev obmejnih vprašanj na jugoslovensko bolgarski meji, ki so že dalje časa na potovanju po Jugoslaviji. Gostje so se čez dan nastanili v hotelu Union, kjer jim je v srebrni dvorani priredila banket banska uprava. Banketa sta se udeležila za bansko upravo podbar dr. Otmar Pirkmayer in za ljubljansko občino podžupan prof. Evgen Jarc. Gostje so si ogledali mesto in se zelo pohvalno izražali o njem in njegovi lepi okolici. Ob 20.20 so se gostje odpeljali v brzovlakom na Bled, kjer bodo ostali preko noči ter se jutri zvečer vrli v Zagreb.

Dva angleška časopisna magnata

lord Beaverbrook

lord Rothermere

ki ju je bivši ministrski predsednik Baldwin ostro napadel, ker vplivata s svojimi časopisi skrajno kvarno na evropski mir. Lord Rothermere, znani zagovornik madžarskih aspiracij, je odgovoril na ta napad z ustanovitvijo nove politične stranke, ki šteje baje že 240.000 pristašev. Med drugim zahteva tudi definitivni prelom s sovjetsko Rusijo.

Divjaški pretep pri Devici Mariji v Polju

Trije delavci iz okolice Brežic izzvali krvav pretep, pri katerem je izgubil življenje družinski oče Matej Škof iz Horjula — Dva delavca smrtno nevarno poškodovana — Ranjena je bila gospodinja gostilne pri Jančetu, kjer se je vršil surovi pokolj

Ljubljana, 24. avgusta.

Včeraj okoli 8. ure zvečer je bilo v gostilni pri Jančetu na koncu Studenca pri Devici Mariji v Polju pravo sobotno vrveje. Vsi gostilniški prostori so bili polni gostov, večinoma domačinov in delavcev, ki so prišli zaliti svoj tedenski delovni zaslužek. Pred gostilno pa je balinala večja družina in se mirno kratkočasil. Nekaj minut po 8. uri so prišli v gostilno delavci 25-letni čuk Ivan, 31-letni Drinski Franc in 45-letni Krklec Jože, vsi doma iz Predgrada pri Brežicah. Vstopili so v gostilniško sobo, sedli za dolgo mizo ter pričeli naročati vino. Ni trajalo dolgo, da so popili 3 litre in naročili še četrtega. Bili so že precej vnjeni ter glasni, ko je prinesla gostilničarka ga. Ivana Dimnikova četrti liter in ga postavila na mizo. Eden od družbe je prijel prineseni liter in udaril z njim ob mizo, da se je razbil. Gospa Ivana Dimnikova je zahtevala od teh treh delavcev, naj liter plačajo, in sicer ga je zaračunala 20 Din. Delavci so pričeli protestirati, češ, da je 20 Din preveč in da liter ni toliko vreden. Preprij je postal vedno hujši in pričeli so se vmešavati tudi domači fantje, ki so priskočili gostilničarki na pomoč. V nekaj trenutkih se je razvil strašen pretep, v katerem so potegnili omejeni trije delavci nože.

V tem prvem hipu je že padla na tla gostilničarka, ki je dobila z nožem močan sunek pod stegno. Hip nato je stopil v gostilno zidar Franc Bruner, uslužen pri zidarskem mojstru Ferencu Juriju, stanujoč pri Devici Mariji v Polju in pristojen v št. Peter pri Gorici. Ta je namreč balinal pred gostilno ter hitel v gostilno, da bi pomiril pretepačje se delavce. Ni pa še utegnil dobro stopiti v sobo, ga je že nekdo sunil z nožem v trebuh in mu zadal tako hudo rano, da so mu takoj pričela lesti čreva na dan. Omahnil je in luži krvi ter obupno klical na pomoč. Na njegove klice je prišel v gostilno 35-letni delavec Matej Škof, doma iz Horjula, uslužen pri zidarskem mojstru Avšiču, oženjen in oče treh otrok, stanujoč na Studencu 24 — v baraki grofa Baumgartna. Jedva pa je stopil med vrata, že so pridrvili ven razgrajči, od katerih ga je eden sunil z nožem v žilo odvodnico, pod nad kolonom, ter mu jo presekal. Škof se je zgrudil na tla, kjer mu je odtekla kri, ker v splošni zmedenosti ni znal nihče zavezati rane in mu povežati noge, da bi mu ne uhajala kri, ki je brizgala v curku iz široko zevajoče rane. Med tem so napadli pretepači še 19letnega avtomehaničarja Josipa Sarca, uslužbenega pri tvrdki Fran Suster na Dunajski cesti in stanujočega v Kolodvorski ulici št. 18. Mudil se je slučajno v veži ter bil ranjen,

ko je pogledal v sobo. Tudi njegova poškodba je huda.

Po izvršenem činu so omejeni trije delavci pobegnili. Na pomoč je prihitel dr. Petrič, dežurni zdravnik v umobolnici, ki je nudil ranjenecem prvo pomoč ter dal polklicati reševalni avto. Glede nesrečnega Mateja Škofa je mogel samo ugotoviti, da je umrl za posledicami izkrvavitve. Med tem so dospeli na lice mesta pod vodstvom komandirja večske orožniške postaje na rednika z Sušnika večški orožniki ter pričeli takoj z zasledovanjem krivcev. Zasledovanje je bilo zelo težavno, ker ni nihče poznal imen omenjenih treh delavcev. Nekateri gostje so vedeli samo to, da so uslužbeni pri »Obnovi« v Fužinah. Po osebnem opisu, ki so ga podali nekateri gostje, so orožniki odšli v barake na Fužinah, kjer pa niso nobenega dobili, ker so že vsi trije pobegnili in odnesli s seboj svoje reči. Proti jutru pa se je posrečilo večški orožniški patrulji aretirati enega od trojice, in sicer Ivana Čuka, ter ga odvesti na orožniško postajo, kjer je bil nato zaslišan ter ob 5 zvečer prepeljan v Ljubljano. Proti 18. uri pa je javil komandir orožniške postaje v Štepanji vasi, narednik Prič, da se mu je posrečilo s pomočjo njegovih orožnikov aretirati tudi druga dva, in sicer Franca Drinskega in Jožefa Krkca ter ju po zaslišanju odvesti v zapore deželne sodišča v Ljubljani.

Vsi trije aretiranci so bili zelo potrti ter se izgovarjali, da so bili vinjeni. Obzljaje svoje dejanje ter izjavljajo, da niso zakrivilji sami strašnega pokola.

Truplo pokojnega Mateja Škofa je bilo prepeljano v mrtvašnico pri Devici Mariji v Polju, kjer se bo vršila jutri dopoldne sodna obdukcija. Prebivalstvo sočustvuje z nesrečno družino na tragičen način preminelega Mateja Škofa, ki je bil znan kot miran človek in skrben družinski oče. Po vsej okolici vlada veliko ogorčenje proti sirovim pobijalcem, ki zaslužijo najstrožje kazni. S splošnim zadovoljstvom pa se komentira uspešen in odličen nastop večških in štepanjevaških orožnikov, ki niso niti za hip mirovali, dokler niso aretirali vseh treh krivcev.

Pred gostilno pri Jančetu se je neprestano zbiralo občinstvo, ki je komentiralo sinočnje klanje ter ogledovalo pozorišče pretepa. Pogled na gostilniško sobo in vežo je bil strašen. Gostilniška soba je bila vsa okrvavljena po stenah, po tleh pa so se nahajale velike mlakuze krvi. S krvjo je bila obrizgana tudi veža.

Stanje ranjencev v bolnici je prav kritično, zlasti Bruner je slab in bo najbrže podlegel ranam.

Poneverbe v zagrebški nabavljalni zadrugi javnih uslužbencev

Zagreb, 24. avgusta. Danes se je vršila tu izredno burna skupščina nabavljalne zadruge javnih uslužbencev, ker so v njej ugotovili velike malverzacije pod vodstvom prejšnjega upravnega odbora. Izginile so velike vsote denarja in je bila naloga današnje izredne skupščine, da zadevo preišče in popravi. Skupščina je bila zlasti zato burna, ker so pristaši starega odbora skušali zagovarjati njegovo postopanje ter o nasprotovali, da bi se imenovala posebna preiskovalna komisija. Končno je prišlo do sporazuma v tem smislu, da je bolje, ako se preiskava izvede v okviru zadruge same, kakor pa da bi prišlo do sočne preiskave. Izvoljen je bil poseben odbor 3 o eb, ki ima preiskaviti vse poslovanje zadruge. Glede na potek današnjega zborovanja pa so se za zadevo zainteresirale tudi oblasti, ki bodo uvedle preiskavo tudi od svoje strani.

Smrt uglednega brodolastnika

Zagreb, 24. avgusta. Včeraj je umrl dr. Niko Marinović, ravnatelj in član upravnega odbora Jugoslovenskega Lloydja ter Jugoslovensko - ameriške plovnice, ki je bil rojen v Dubrovniku in zelo zaslužen za naše pomorstvo.

Ako želiš imeti lepe knjige, pristopi k Vodnikovim družbi!

nega samca. Že je bila na tem, da bi pred njim sklenila roke in mu vsu prevaro priznala. Toda grlo ji je bilo presuho in beseda ni hotela iz ozke ječe. V tej zmedbi ji priskoči vabilce na pomoč. Ponudi ji sladkega peciva in čašo prvovrstne malage. »Ne zamerite draga gospodična, da sem vas nadlegoval,« je pričel z resnim glasom. »Prišel bi bil k vam v važni zadevi. Pa se mi je zelo kočljivo izpregovoriti vpriči vaših sorodnikov. Brez njiju sem namerjal stvar za zdaj spraviti na čisto... Vidite... čast mi je... prostiti za roko vaše sestrične, gospodične Tilike!« »Kaj takega, gospod upravitelj! Kdo bi se bil zanađejal! Ne najdem izraza, da bi se zahvalila vaši pozornosti... Ampak... ampak, veste, vaše vprašanje me je zadelo neprimerno. Ne vem, ali morem razpolagati z osebo, ki že drugo leto poseča vseučilišče. Ona sama vam bo mogla dati odgovor.« »Seveda, seveda,« se je žuril snubec, »saj to sem si mislil. Moja namera je bila, da jo pripravim na ta problem in me kasneje obvestite. Gospici Tiliki pri meni ne bo slabo. Studije lahko precej na klin obesi, če jo to bolj veseli. Jaz sem sicer že nekoliko plešast, ali glede gmotnega stanja se mi danes ni več treba beliti las.«

Konstituiranje vodstva UJU

Beograd, 24. avgusta. Danes ob 6. popoldne se je sestel širši glavni odbor UJU in izvršil konstituiranje, ker je imel potrebni kvorum z zastopniki treh poverjeništev. Za predsednika UJU je bil izvoljen Milan Rabrenović, za I. podpredsednika Milovan Vujanac, za II. podpredsednika gđc. Jelisaveta Vavra iz Zagreba, za tajnika Milan Mihajlović in Damjan Rašić, za urednika »Narodne Prosvete« Milan Popović in Dušan Prica, za urednika lista »Učitelj« Vujica Petković, za zastopnika v mednarodni federaciji učiteljskih društev pa Danilo Milovanović. Volitev je bila izvršena soglasno. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: za predsednika Boža Radulović, za podpredsednika Mita Lujčić, za tajnika Bora Pavlović, za člana Radojka Nikolić in Jovan Bošković.

Razočaranje.

Neko nedeljo jutraj je bogata Američanka dosegla milost, da jo je veliki pisatelj Kipling sprejel na svojem posestvu v Sussexu. Je li pogled na imperialističnega romanopisca gospo presenetil ali razočaral? Toliko je trdno, da so bile prve njene besede: »Oooh! nisem mislila, da ste takšni!« Kipling se ljubko nasmehe: »Saj res nisem takšen, gospa. Veste, samo danes... ko je nedelja!«

DETINSKI DOMISLEK.

Mama je poslala otroka po kuhano ovčjo glavo. Sestradi dečko pa jo je spotočeno pošteno ogledal. Videč ogoljeno lubanjo, povprašuje gospodinja, kje je glava. — »Ali je ne vidiš, mama?« — »Kje pa so oči?« — »Ovca je bila slepa.« — »Kje pa so ušesa?« — »Saj je bila gluha.« — »Kje pa je jezik?« — »Bila je nema.« — »Kje pa je koža z glave?« — »Uboga žival je bila plešasta!«

Velike nesreče na morju in na suhem

Železniške nesreče v Franciji — Letalska nesreča v Italiji — Katastrofa dveh nemških parnikov

Pariz, 24. avgusta. Na kolodvoru v št. Nazaire je ranžirna lokomotiva trčila v brzovlak. Pri tem je bilo 30 oseb deloma lahko, deloma težko ranjenih. V Normandiji je skočil s tira tovarnen vlak. Strojvodja je bil težko ranjen. Materielna škoda je zelo velika.

Newyork, 24. avgusta. Včeraj je divjal nad atlantsko obalo Zedinjenih držav močan vihar z deževjem. Povzročena je bila velika materielna škoda.

Rim, 24. avgusta. Hidroplan je v pristanišču v Tarentu treščil v vodo iz višine 300 m. Pilot je bil ubit, ker ni mogel pravočasno skočiti z letala s padalom.

Bingen, 24. avgusta. Snoči se je na srednjem Renu pri Niderheimbachu dogodila velika nesreča. Parnik »Schierman« je trčil na parnik »Glück auf«. Kuhinja parnika »Glück auf« je bil popolnoma uničen, 4 potniki so bili težko, 30 pa lahko ranjenih.

IX. kolo v Stubnskih Teplicah

Stubnske Teplice, 24. avgusta. Danes sta se igrali VIII. in IX. kolo mednarodnega šahovskega turnirja. Dopoldne je Flohr premagal Redzinskega, Gilg Eliskasesa, Lihenthal Erdölija. Jugosloven Pirc je prekinil svojo partijo proti Stonerju v nejasni končni igri. Opočenski stoji boljše proti Szekelyju. Partija May : Zobel je bila prekinjena v enaki poziciji. Popoldne je Opočenski premagal Erdölija, Lihenthal pa Maya. Jugosloven Pirc stoji v prekinjeni partiji pred zmago nad Zobelom. V enaki poziciji kakor Pirčeva sta partiji Flohr : Szekely in Gilg : Stoner partija Engel : Regedzinsky je bila prekinjena v nejasni poziciji.

Končno stanje po IX. kolu je naslednje: Lihenthal 5 in pol, Pirc 5 (2), Gilg, Opočenski 5 (1), Stoner 4 in pol (2), Flohr 4 in pol (1), Regedzinsky 4 (1), Eliskases 3 in pol itd. Jutri se bodo nadaljevale prekinjene partije.

Ali ste že »arocnik edine slovenske ilustrovane tedenske revije Življenje in svet?«

Tilda v škripcih

Tilda Erjavčeva je bila sirota brez staršev. Oče, šumarski uradnik, se je za vselej poslovil od dragih gozdov in gajev že pred svetovnim pokoljem, mati pa je odšla za njim na večne poljane šele po vojni, torej v globoki starosti. Tilda je podedovala po roditeljih skromno rento, tako da si je obdržala celo stanovanje na robu mesta. Kajpada je skrbela za stranske dohodke, s tem da je marljivo pletla in vezla. Upanje, da si najde moža, je čezdalje bolj ginilo. Zakaj Tilda je že dosegla kanonska leta, namreč dobo, ko bi bila samičica, slabotna in suhljata kot naša junakinja, že lahko brez posebnih skušnjav gospodinjila častitljivemu kanoniku. Svojičas je sicer imela ženitno ponudbo, toda čakala je boljšega, čakala je goršega. Ali tak Gorše se ni oglasil. Na ta način je večkrat ob svojem vezivu ali ob kuhalnici nehoti zgozlela ono popevko: Ajme, ajme ubožica, sem cvetla ko rožica...

Da si nekoliko olepša boj za obstanek in oslaja požreška križe in krize, si je našla, da bi oddala eno sobo v podnjam. In res, urno po tem sklepu je pritrčila na glavna vrata listek z zelenim kolonom: »Solčna soba z dobro hrano se

Neskrben oče

Zagreb, 24. avgusta. Predvčerajšnjim je pustil neznan človek v Palmotičevi ulici pri nekem mizarju 3letnega dečka, ne da bi se vrnil. Mizar je zadevo prijavil policiji in je bil deček pri njem dva dneva, ne da bi vedel povedati, kdo je njegov oče in odkod je doma. Mizar je izpovedal, da je prišel k njemu neki starejši človek, ki se mu je zdel nekoliko napit in ki ga je naprosil, naj otroka pridrži pri sebi za nekaj časa, ko bo prišel zopet ponj, vendar pa se ni več vrnil. Končno so neznanca izsledili v osebi Dragotina Keslerja, ki je izpovedal, da je prišel peš iz Maribora, da bi si poiskal dela in da je moral oditi na priferijo mesta v ulico Kanal, kjer mu je bila ponujena v tovarni katrana služba. Kesler je bil danes na policiji zaprt, popoldne pa so ga izpustili.

Požar benediktinskega samostana

Monakovo, 24. avgusta. Od popoldne je znani benediktinski samostan Metten v plamenih. Gospodarska poslopja samostana so do zidov popolnoma pogorela. V zadnjem trenutku je uspelo rešiti baročno samostansko cerkev z dragocnimi stukturami, velike samostanske zaklade in dragoceno samostansko knjižnico, ki obsega 90.000 del. Kljub temu je požar uničil mnogo dragocenosti. Škoda je ogromna.

na vseh delovodskih in strokovno - obrtnih solah v Ljubljani se bo za prve letnike vršilo od ponedeljka 1. do petka 5. septembra, za ostale letnike v torek 9. septembra. Redni pouk se bo pričel v sredo 10. septembra. Razen običajnih vpisnih prispevkov mora plačati vsak učenec za zdravstveni fond za zaščito učencev po 20 Din. Te takse so pa oproščeni oni učenci, ki prinesejo predpisano ubožno spričevalo.

kam pešajo in pojemajo.« Razodela je svojo željo nazvi-sestrični, ki se je bila med tem precej udomachila in malone sprijateljila s svojo rednico. Tilika ji je v nekaj dneh predstavila pravnik v osmem mesecu, ki se je doslej moral tlesiti v eni stanici z nekim tovarišem. Tudi gospod Tilen Gornik se je rad pridružil načrtu, da bo službeno veljal za siromašnega sorodnika, brata gomoliki Tiliki. V posebno zabavo mu je bilo, da je smel očito tikati svojo laži-sestro, kadar so slutili v bližini upravitelja hiš. In takisto so potekali prijetni meseci v vzorni slogi in sreči.

Ali nezgoda je hujša od pridnega delavca: nezgoda nikoli ne počiva. Upravitelj se je zadnje čase zmerom pogosteje pojavljal v solnčnem stanovanju na obodu mesta. Stvar je bila kar sumljiva. Je li kaj ovedel in ovohal? Če je tako, potem bo joh in prejoh, ljuba Tilda! Tudi za Tilna in Tiliko bi mogla sleparija roditi zle nasledke. G. Prvislav Poberaj, doktor prava, si bo morebiti domislil, da bi ju ovadil na rektoratu, po 20 Din. In glej, usodni dan je slednjič napočil.

Upravitelj je tisti pot postal po Tildo Erjavčevu, češ, naj se blazovolji potruditi in ta dan med deseto in dvanajsto uro. Vsa preplašena in prestrašena je pridobentela v razkošni dom velemgž-

odda.« Pa glej ga spaka! Drugo jutro se je oglasil pri njej upravitelj številnih stanovanjskih hiš, dr. Poberaj, in dejal: »Gospodična, po zakonu ne smete sami oddajati sob, drugače vam morem odpovedati. Sprejeti vam je dovoljeno kvečjemu bližnje sorodnike.« »Hvala za pojasnilo, gospod upravitelj, nisem vedela.«

Vendar ni se dala ugnati. »Si vzamem pa sorodnika,« je ukrenila sama pri sebi. In res, po znancih in prijateljih je zvedela za dijakinjo z univerze. Ker je bila stiska za pristrešje, je srčkana filozofka Tilika Slavčeva hitro privolila v to, da bo nasproti upravitelju zavzela vlogo Tildine sestrične, ki stanuje tukaj zgolj po dobrosrčnosti svoje starejše sorodnice. S tem je pritekalo v Tildino blagajno toliko prejemkov, da je zadoščalo 7 vso stanarino. Dr. Poberaj je sicer zahajal češče nego prejšnje čase na kratkotrajn obisk, a nikoli ni prevsiljivo pozvedal glede podnajemnice, ki ga je znala vselej izborno zabavati, kadar se je prikazal. To je dalo Tildi pogum.

»Zakaj ne bi vzela še koga pod svoje okrilje?« je umovala. »Jaz vendar brez težav prebijem z eno sobo. Če prepuštim še tretjo, si bom utegnila sčasoma deti nekaj na stran za pozna leta. Sai na vekomaj ne bom mogla toliko rabotati ko zdaj. Oči mi pri tem zankanju z ne-

»Torej o priliki nasvidenje, gospod upravitelj,« se je poslavljala Tilda, izgovorivši se z gospodinjimi posli. »Vam že sporočim, kaj se je ukrenilo.«

Zelo se ji je mudilo, saj je bila kakor na ostrini meča, nevedoč, na katero stran naj se prevegne. In vso pot je razglabala svoj sitni položaj. Če bi Tilka slučajno hotela zgrabitri ter izrabiti ponudbo, bi bilo vse v redu. Dr. Poberaj bi ji nemara odpustil, že na račun navideznega svaštva, kadar bi mu priznala resnico.

Ko je bila naša troperesna deteljica zbrana za mizo pri kosilu, je gospodinja ves čas nepokojno menciala, kako naj prične. Tu pa jo prehitil Tilen Gornik ki je vzdignil kozarec, rekoč:

Gospodična sestrična, slutvo-sestrična, čast mi je razglati vam skrivnost, ki jo nosiva že nekaj tednov z mojo talmi-sestro, Midva sva se namreč zaročila in storiva konec temu psevd-so-rodstvu, kakor hitro stopim v službo. Tega se nadejam v najkrajšem roku.«

Dva tolikšna udarca v tako kratkem presledku, to je bilo za drobno gospodično Matildo vendarle prehudo. Kako se je izvlekla iz zagate vam opišem prihodnjik.

Sportni „Ponedeljek“

SK Ilirija juniorski pokalni zmagovalec

Juniorji Ilirije dobijo v definitivno last pokal svojega kluba — SK Mars si osvoji tolažilno darilo — Hašk končno veljavni prvak ZNP

Juniorske tekme za pokal SK Ilirije

V soboto in nedeljo so se vršile ključne tekme za glavno darilo, lep pokal, in za tolažilno darilo, nogometno žogo, ki ju je razpisala SK Ilirija za juniorska moštva. Glavna finalna tekma se je vršila večeraj popoldne na igrišču Ilirije med finalista Ilirija in mariborski Železničarji. Semifinalna tekma za tolažilno darilo je bila v soboto popoldne med Mladiko in Reko. Ker je Mladika zmagala, se je dočela zasluženo kvalificirala za finale z Marsom. Finalna tekma za tolažilno darilo pa se je vršila po glavni nedeljski tekmi.

Reči se mora, da so nudile vse juniorske tekme prav zanimiv sport in da so bile mnogokrat bolj zanimive nego tekme med prvimi moštvi naših klubov. Prav pohvalno treba omeniti ambicijo juniorjev, ki močje bolj pravilno razumevali nogometni sport kakor igrači prvih moštev.

Kot zmagovalec je izšlo iz tega tekmovalja juniorsko moštvo SK Ilirije, ki si je z večerajšjo zmago tretjič priborilo pokal; s tem je to darilo končno veljavno prešlo v last SK Ilirije. Tolažilno darilo, nogometno žogo, je dobil SK Mars. Poudarjati pa je treba, da sta oba nasprotnika zmagovalcev, namreč juniorji Železničarjev in SK Mladika, predvedla tako igro, da nikakor ne bi bili nevredni razpisanih daril. To velja zlasti za tekmo Mars: Mladika.

Rezultati so bili naslednji:
Mladika: Reka 3: 2.
Zaslužena zmaga Mladike, ki je zasluženost prišla v finale za tolažilno darilo.

SK Ilirija: SK Železničar 3:2 (1:2)

Za glavno tekmo je seveda vladalo največje zanimanje, to zlasti zaradi tega, ker se je moralo na večerajšem srečanju odločiti, ali bo razpisani pokal prešel v definitivno last Ilirije ali ne. Vsekakor so se morali juniorji Ilirije zelo težko boriti, da so zmagali in da je pokal ostal v Ljubljani. Mariborčani so zlasti v prvi polovici zaigrali prav dobro in zmiselno, da se je že zdelo, da bodo odnesli zmago. Tehnično so nadkriljevali svojega nasprotnika; zlasti je ugajal njihov start na žogo, ki se je pri Ilirijah njihovo pogrešal. Tudi kombinacijsko so bili dobri. Videli smo prav lepe kombinacijske poteze, ki niso prav nič zastajale za onimi naših prvih moštev. Tudi obramba je bila dobra. V drugi polovici pa so zelo popustili. V to so jih predvsem prisilili igrači Ilirije, ki so v drugi polovici zaigrali popolnoma drugače kot v prvi, deloma pa je na Mariborčane bolj vplivala soparna vročina nego na Ilirijane.

Pri Iliriji v prvi polovici napadalna vrsta ni odgovarjala. Miro ni mogel opraviti vsega, ker ni imel zadostne podpore. V napadu je manjkal pravi animo, ki se je pokazal šele v drugi polovici. Pohvalno treba omeniti vratarja Krvino.

Ilirija je dosegla vodstvo že v prvih minutah po Miru. Mariborčani so predvedli v tem času lepo igro, vendar svojih lepih napadov niso znali realizirati. Četrte ure kasneje izenači srednji napadalec Železničarjev po lepem visokem strelu iz daljave 20 m, ki je presenetil vratarja Ilirije. V 24. min. dobi vratar Ilirije žogo od svojega lastnega igralca. Sicer jo vjame, vendar mu uide iz rok in pri ponovnem poskusu lovenja je bila že preko črte. 2: 1 za Železničarje.

Druga polovica je v znamenju premoči Ilirije, ki se je končno zavedala, da gre za definitivno odločitev. Kombinacije napada postajajo zmiselne in odločne. V 5. minuti izenači Miro. V 15. minuti diktrira sodnik g. Setina enajstmetrovko proti Železničarjem, ki odloči to zanimivo in koristno tekmovalje.

Sodnik g. Setina je bil objektivni. Navpril je par pogrešk zlasti glede off sidov.

Njegova odločitev o drugem голу Železničarjev pa je bila kljub protestom pravilna. SK Mars: SK Mladika 4: 3 (1: 1). Fizično sicer močnejše moštvo je zmagalo nad tehnično in taktično boljše enajstmetrovko. Sodnik g. Pevalšek je bil objektivni, vendar je bil njegov »neutrlni« met žoge tik pred golom Mladike nerazumljiv.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: SK Grafika: SK Olimp (Celje) 3: 1 (1: 0). Celjani so nudili svojemu nasprotniku trd odpor ter je zmaga Grafike previsoko izražena. Sodnik g. Scheller ni ustrezal. Mnogo off sidov sploh ni videl.

Maribor: Rapid: Sportklub (Gradec) 5: 4 (2: 2). Drugoplasirani klub mariborske prvenstvene tabele Rapid je nastopil z novimi močmi. Predvedel je enostavno, vendar pa koristno igro. Zmago je zaslužil, čeprav so bili gostje v premoči. Gradčani niso znali izkoristiti mnogo zrelih šans. Na obeh straneh se je igralo precej ostro. Sodnik g. Marinič je znal držati igro v mejah dostojnosti. Publike malo.

Rapid old boys: Svoboda 1: 3: 1 (1: 1). Zaslužena zmaga Rapida. Sodil g. Nemeč.

Rapid rez.: Železničarji rez. 3: 1 (3: 1). Sigurna zmaga Rapida, ki je bil boljši od svojega nasprotnika. Sodnik g. Vesnaver.

Brod: Hašk: Marsonija 3: 1 (1: 1). Finalna tekma za prvenstvo ZNP.

Zagreb: Wacker (Dunaj): Gradjanski 4: 1 (2: 1).

Beograd: Ferencvaros: Jugoslavija 5: 3 (4: 1).

Sarajevo: Sašk: Gradjanski (Osijek) 3: 2 (2: 1). Tekma za pokal JNS.

Dunaj: Fall Rivers (Newyork): Austria 3: 1 (1: 1). GAK: Rasensportfreunde 3: 3 (2: 0). FAC: Sportklub 2: 1 (1: 1).

Inomost: Innsbrucker AC: Salzburg 6: 1 (3: 1).

Budimpešta: Teplitzer FC.: Ujpest 1: 1 (1: 0).

Praga: Slavija: Sparta 2: 2 (0: 0). Pokalna tekma.

Sobotišče: Slovan: Szabaria 0: 0.

Posledice ameriških rekordov

Ameriška letalca O'Brine in Dale Jackson sta vztrajala v zraku nad 600 ur in prekosila dosežanji vztrajnostni letalski rekord.

Pred poletom: Cvrst mladenič, sveža nevesta.

Po poletu: Starec pozdravlja starko.

V. Sila: Oddih na kmetih

Petnajst ali dvajset let je Janez Novljan marljivo ko mravlja novinaril. Tolikšna rabota ga je podirala. Ko pa je plusknila vanj še čuvstvena uima, je izgubil slast in tek, spanec se ga je ogibal, srčnost, up in nada ga je pustila z nezvesto in brezsrčno Nado vred. Janez, ki je potočil med vrstniki velika vedra dovtipov in vedrine, je znal znanice kvečjemu še z rezko ostjo potipati. Šaljivost se mu je povrela v žaljivost.

»Kaj bliska se v jasnem?« ga je potrkal po visokem čelu lečnik dr. Fratar. »Raste pleša, sila peša: pusti delo, hajd na selo! Miru si potreben, Janez, nevoznost kar drhti v tebi. Če ostaneš v mestnem vrvežu, te prej ali slej pošljejo na Studence. Premisli statistike: koliko časnikiarjev je že priromalo v blaznico! Vrzi pero v kot in odmiri za dva meseca na kmete!« Janez si je s težavo izposloval dopust. A kam bi, da ga ne bodo dragoletniki preveč obirali, odirali? Odločil se je za rodno gnezdo: vsak tič tja leti, kjer se skoji. V domači hiši sicer ni bilo prostora zanj, pač pa so ga mogli nastaniti v gostilni, ki jo je vodila njegova sestra. Tu je stopil v začasni pokoj.

Pokoj? Prvi pretresljivi pok-oj! — se je razlegnil iz meta: gospodinja mu je v pismu odpovedala, češ, njegove stvari bo že shranila. Sobo pa je priklju-

čil svojemu stanovanju dr. Fratar... Mrcina!

Skraja se je čutil Novljan nekako prenovljen. Gorski zrak, mile sapice — ah, kako se to loči od razgretge asfalta, od peklenske razbeljenih palač! Sicer je koj ob prvi večerji ugotovil, da že leta in leta ni seciral tako trdega zrezka. Vendar to se utegne popraviti. Drugi dan in potlej vseskozi se je z gnusom in studom zapiral v izbico z dvema ničlami. Ej, kako je vse drugače tak zakotek po kulturnih središčih, koder imajo WC (dabljusi) z vodno napeljavo!

Novljana je bila sama popustljivost in obzirnost, osobito v okoliščinah, kjer ni kanil dolgo ostati. Zato ni sestri niti za mrvico potožil, kako pogreša dovolj visokega zglavja in prestrala pred svojo posteljo. Kadar je legal ali vstajal, je seveda pazil na to, da je vselej vtaknil boste noge v širokoustne copate. Nič kaj ga ni radostilo, da je v sosedni čumnatni polletni nečak Milan ponoči poskušal krepčino svojih pljuč in vokal na vse pretege. Štiriletna sestra, milovidna Milka, je sicer mirovala ob takih dobah, a podnevi je hodila liki senca za svojim učkem, ki jo je moral ujkati in zibati na gugalnici pod kostanjem, se ji prikupovati oziroma odkupovati s čokolado ali sladkorčki. Da se ogne nočnemu kričanju, se je Novljan umestil v sobani, katero si je lastnik, običajno bivajoč v prestolnici, prihranil za redke posete na svojem posestvu, oddanem v najem.

Prvič je Novljan prenočil v tej dvo-

Jernejeva nedelja

Številni kopalci po vseh okoliških vodah — Utopljenec v Gruberjevem kanalu — Suha policijska kronika. Ljubljana, 24. avgusta.

Po dolgem času je bila danes zopet živahna kopalna nedelja — morda zadnja v letošnji sezoni. Ljubljana in okoliški potoki so bili polni kopalcev vseh starosti, ki so zivali poslavljajoče se poletje. Skavti in drugi počitniški taborci zapuščajo svoja taborišča. Tako so že opustili svojo ob Gradščici pod bokavskim gradom iz vej spleteno kočico viški dijaki. Danes so prihajali v kočico razni kopalci in občudovali njeno ureditev. Nedaleč proč taborita v podobni hišici še dve obtelji, ki se bosta tudi kmalu poslovili od narave.

Vroče je bilo danes kakor še noben dan v letos zelo deževnem avgustu. Vsakdo, kdor je le utegnil, si je privoščil danes kopanje. Bregovi Save, Ljubljanske, Gradščice in še celo Gruberjev kanal so bili ves dan oblegani od kopalcev.

Živahna kopalna nedelja pa je zahtevala tudi svojo žrtev. Okrog 5. popoldne so se kopalci ob koncu Hradskega vasi proti Kodeljevemu v Gruberjevem kanalu trije dečki iz državnega vzgojevališča. Nena doma pa je eden od njih, Florjan Zajc, zašel v globino in ker ni znal plavati, je izginil pod vodo in utonil. Njegova tovarinja, ki prav tako nista bila večša plavalnja, mu nista mogla pomagati. Klicala sta sicer na pomoč, toda preden so prispeli plavalci, ki bi mogli pomagati, ponesrečenec, so valovi že odnesli truplo dalje. Doselej še ni znano, če so truplo ubogega dečka že potegnili iz vode.

Na policiji je bil danes ves dan božji mir. No, nocoj je zaključil tudi mojster vrvi profesor Strohschneider svoje vrstolovne produkcije — s poslovnino večerjo, na katero je povabil tudi novinarje. Odputuje menda v Celje.

Napad z nožem

Ljubljana, 24. avgusta.

Snoči okrog 11. ure so v neki gostilni na Rimski cesti popivali razni delavci. So je bilo treba plačati popito pijačo, so se med seboj sprli zaradi plačila. Nastal je hud prepri in 20letni zidar Radoslav Klemenčič, uslužben pri zidarskem mojstru Vinku Borcu v Rožni dolini ter pristojne neke v okolici Ptuja, je zapustil gostilno, da se izogne pretepu, ki je grozil zaradi razgretih pivcev, ter odšel po Gorjupovi in Aškerčevi ulici proti barakam ob srednji tehniški šoli, kjer se nahaja njegovo stanovanje. Med potjo pa ga je dohitel neki neznanec manjše postave ter ga brez vsake besede hitro zabel z nožem od zadaj v desno stran hrbta pod rebri, naka je hitro zbežal. Klemenčič je imel še toliko moči, da je prispel v barako, kjer se je zgrudil v krvi na tla. Poklicana reševalna postaja je prepeljala ranjenca z avtom v bolnico. Klemenčičevo stanje v bolnici je zelo kritično in je še nejasno, če bo ranjenec okreval.

Obrtniški tabor na Jesenicah

K zadevnemu popravku s strani g. duh. svetnika Kastelica nam je poslal odbor Obrtnega društva na Jesenicah naslednjo izjavo: »Z ozirom na preključ v zadnjem »Ponedeljeku« se obrtniško zgraža in napada odbor, zakaj je preključ, zato izjavljamo danes ponovno, da ta preključ ni izšel iz naših vrst in pa da je resnica, da je gospod svetnik odločno odklonil tla na sokojski prostor, ker bi bil lahko izzivan in ker se dogajajo v tem domu nedostojne stvari, ni pa resnica, da je pravočasno sporočil, kie se blagoslovitev lahko izvrši. — Odbor obrtnega društva Jesenice, t. č. predsednik Ivan Gogala.

Srednja — največ vredna.

»Z otroki je križ, luuba sosedja. Tako, vidite, imam sina, ki ne more narediti nobenega izpita, ker ne odpre ust... A hči bo še spravila svojega učitelja za petje v obup, ker preveč kriči!«

Zadnja pot ravnatelja Antona Puklavca

Maribor, 24. avgusta.

Vse naše gorice so blestele v solnčnem sijaju in božji vinogradi na Pobrežju so bili kakor užaljeni, ko smo danes popoldne spremlili obnovitelja slovenskih vinogradov na štajerskem ter vinarskega nadzornika in ravnatelja g. Antona Puklavca k večnemu počitku.

Mrtkih lic in zamišljeni so prihajali množestveni njegovi prijatelji, da ga spremlijo na njegovi zadnji trnjevi poti. Pred mrtvašnico so po cerkvenem obredu zadoneli turbini glasovi večne lepe »Vigreda«, ki jo je zapel pod vodotom učitelja g. Draga Cibica čisto improvizirani zbor pokojnikovih prijateljev, nakar so z venci in šopki obloženo krsto prenesli v pokojnikovo zadnjo temo domovje na magdalenskem pokopališču. V zadnjem sprevodu sta zastopala bansko upravo v Ljubljani vinarski referent g. Ivo Zupančič ter svetnik inž. g. Josip Zidanšek, vinarsko društvo za dravsko banovno predsednik g. Lovro Petovar, podpredsednik bivši minister Vesenjak in pokojnikov intimni prijatelj kletarski nadzornik g. Zabavnik. Navzoč je bil tudi profesorjski zbor vinarske in sadjarske šole v Mariboru ter bivši ravnatelj zavoda gosp. Zmavc. Izredno lepo so počastili zaslužnega in prerano umrlega delavca Pekre. Štirje mladeniči so nosili štiri lepe vence, krsto pa je krasil še poseben venec z napisom »Svojemu ustanovitelju nasad v Pekrah«. Vinarska šola v Pekrah pri Kapeli pri Slatinici-Radenici, katere ustanovitev je bila pokojnikova zasluga, je bila zastopana po upraviteljih gg. Šumenjak in Glaserju. Lepa venca sta poklonila pokojniku v zadnjo čast nadalje profesor dr. Rostokar iz Maribora in mariborski gostilničar g. Verzelj. Zalnega spreveda se je udeležilo tudi mnogo pokojnikovih prijateljev iz Slovenskih goric in Priekije, ki se jim je videlo, da jih je Puklavčeva nepričakovana smrt globoko pretresla.

Ob odprtju grobu se je poslovil od pokojnika v imenu banske uprave v Ljubljani svetnik inž. g. Josip Zidanšek, proslavljajoč njegove zasluge na vinogradniškem polju, njegov kremeniti značaj in slovansko gostoljubnost. »Blagor mu« je odmevalo ob grobni tišini, ko so pričele padati prve grude na svezli grob pod vznožjem Pohorja, kjer je našel svoj večni mir in pokoj skromen, zaslužen in pošten slovenski javni delavec.

Žalosten konec konja dirkača

Rajhenburg, 24. avgusta.

Te dni se je v naši okolici dogodila posebna nesreča. Konj, last mesarja g. Travnika iz Rajhenburga, se je pasel v bližini rudniške železniške proge, ki veže Rajhenburg s Senovim. Konj se je ustrašil drdnarja bližajočega se vlaka in hotel se temu ogniti, je zdiral v svojo nesrečo v predor, kamor je zavozil tudi vlak. Nesreča je bila neizogibna. Rob tretjega voza, na katerem so pozneje našli znake krvi, je konja zadel ob glavo in vrat ter mu vrat prerezal. Kljub veliki rani pa se je konj še obrnil in zdiral nazaj na dvorišče g. Leskovička, kjer je kmalu nato poginil. Konj je bil znan dober dirkač, ki je pri dirkah na Krškem polju odnesel tri častna darila in si priboril šest prvih mest.

Identifikacija ustreljenca na madžarski meji

Subotica, 24. avgusta.

Ze pred mesecem dni so v bližini madžarske meje pri Kelebiju ustrelili naš obmejni stražnik nekega neznanega moža, ki je na večkratni poziv, naj obstane, hotel bežati dalje. Stražniki so izpallili več strelov in neznanec je padel mrtev na tla. To se je zgodilo že 19. julija in vsi poskusi, da se ugotovi istovetnost mrtlica, so ostali brezuspešni. Truplo je bilo fotografirano in fotografija izstavljena pri policiji. Pred tremi dnevi pa je prišla na policijo neka ženska iz Horgoša in izjavila, da je na fotografiji spoznala svojega moža Andreja Agostona, ki je neznanokam izginil pred mesecem dni.

Agoston je imel v Horgošu gostilno ter je bil zaradi neke zadeve obsojen na zapor. 17. julija je bil izpuščen na svobodo in je dva dni nato hotel preiti mejo, kjer so ga, kakor gori omenjeno, ustrelili obmejni stražniki. Kakor kaže, je Agoston hotel pobeigniti na Madžarsko. Zakaj, bo seveda ostalo nepojasneno.

Planirski praznik pri Češki koči

Jezerško, 24. avgusta.

Proslava 30 letnice Češke kočje je na današnjo vročo, a vendar prijazno nedeljo, privabila pod Grintovec zelo veliko število častnih gostov, planink in planinarjev iz raznih predelov Dravske banovine. Ze sinoči sta prispela na Jezerško predsednik Asociacije slovenskih turističnih društev g. Jenič iz Frage in ljubljanski podkonzul g. Cihalek v spremstvu predsednika g. dr. Tomišek in nekaterih drugih funkcionarjev SPD. Odpravili so se takoj k Češki koči, ki je že tekotom večera sprejela pod svoje okrilje prav lepo število planinarjev. Na prenočiščih se je bilo treba prav tisti... Nedeljsko jutro se je javilo precej megleno in ni obetalo lepega dne. A proti 9. uri, ko so začele po gorskih stezah od raznih smeri, posebno pa z Jezerškega, prihajati skupine turistov, je solnce razgneto megli. Posebno močna skupina je prispela naravnost iz Ljubljane z avtobusom, ki ga je bila naročila JČ liga.

Pred slavnostno okrašenim pročeljem Češke kočje, s katere sta pispolali čekoslovaška in jugoslovanska trobojka, so postavili ličen oltar. Sv. mašo je čital g. prof. Ante Kordin, prefekt ljubljanskega Marijanišča, ki ga je bil g. škof Rožman poslal k slavnosti kot svojega zastopnika. Pri evanđelju je g. Kordin vznemeno nagovoril zbrano planinsko družino. Med mašo so še vnoomer prihajali turisti in je bil s posebno simpatijo opažen prihod prav številne hrvatske skupine s staro korenino ravnateljem Pasaričem.

Po cerkvenem opravilu je stopil na skalo pred kočo predsednik dr. Tomišek in se v toplem pozdravu zbrano družbo, imenoma gg. dv. sv. Marna, podkonzula Cihalka, predstavnik JČ lige, političnih in drugih oblastev, tiska, pred turisti pa seveda v prvi vrsti g. konservatorja Jeniča, Pasariča in zastopnike organizacij SPD. Prečital je zanimivo poročilo »Planinskega vestnika« leta 1900. o otvoritvi Češke kočje in izrazil veliko priznanje in spoštovanje pokojnim inčijatorjem.

Z burnim odobravanjem sta bili sprejeti pozdravni brzojavki prezidentu Masaryku in kralju Aleksandru, nakar je g. konservator Jeniček v daljšem, prelepem govoru obeleževal pomen turisticke za posameznika kakor posebno še za vzajemnost slovenskih narodov. V polminutnem molku so zbrani izkazali čast pokojnim turističnim delavcem in vsem, ki so padli za svobodo. — G. vicekonzul Cihalek je nato sporočil pozdrave obolega g. konzula Resla in se presrčno zahvalil predsedniku dr. Tomišku in vsem za današnjo pomembno slavnost. — Silno simpatično se je nato v daljšem govoru pridružil čestitkam predsednik HPD g. Pasarič, vladni svetnik dr. Ogrin iz Kamnika je toplo čestital v imenu tamošnjega Tujsko-prometnega društva, za CJ ligo pa je spregovoril njen podpredsednik g. ravnatelj Pustoslavšek, orisal nekdanje boje za naše planine in izrazil željo, da bi češka podružnica SPD v Pragi pričela zopet delovati. Po pozdravu nadzornika podružnice SPD in predsednika mariborske podružnice dr. Senjorja, ki je prinesel tudi pozdrave dr. Pivka, je g. dr. Tomišek zaključil slavnostni del. Razvila se je nato ob najlepšem dnevu prijetna planinska zabava: vsak po svoje! Nekaj vnetih turistov je izkoristilo priliko in so se popeli dalje na vrhove, večina pa se je zadovoljno vrnila v dolino in z avtobusi pohitela proti domovom.

Humor

Odrezavost.

Neki bedak je Lichtenberga opozoril, kako velika usesa ima. Znameniti filozof pogleda nesporeznega terusa in mu de: »Bogme, za človeka so moji uhli preveliki, ampak vaši so za osla premajhni!«

Ako dva delata isto, ni isto.

Petletni Joško modruje pri svojih jaselah: »Mama, praviš, da vol in osel dihata v Jezušku, ker ga hočeta ogreti? Viš, kadar jaz piham v juho, jo hočam pa ohladiti!«

Dobesedno.

Zdravnik: »Veseli me, gospod Zajec, da sva se srečala... čisto drugi človek ste... Upam, da niste pozabili na moj računček. Zdjaj bi ga lahko poravnala.«

Preboleznik: »Brez zamere, gospod doktor, rekli ste, da sem čisto drugi človek... Pošljite torej svoj račun... onemu drugemu!«

Utrujen se zgaral zavali na zatohlo ležišče. Komaj pa je pocurljalo nekaj minut skozi klepsidro večnosti, se je začelo neugnano ščebetanje lastovic in se začelo vresčanje vrabčevske zalege. Šele pol štiri, pa te že drami operjena svojati! Skoraj nato ga posečajo človekoljubne muhe: hlev in mesarija sta čisto blizu. Še malo, pa pribrenči mimo neznanški obad, avtobus — ponos in veselje vsega okraja. Z njim pritisne nova šiba božja: solnce jame paliti skozi tri okna. Novljan spusti zastore, ki se zapraše in vsi razcefrani usujejo cele plasti pezdirdja po podu. Bog ve, odklej so negibno zviti že izpostavljeni vsem vremenskim zgodam in nezgodam!

Mestni razvajenec si je zaželel za izpremembo preproste kmečke jedi. »Kaj bo za obed?« vpraša svojega svaka. »Ne vem«, se odreže krčmar. »žena rilec kuha. Ne govorim z njo, davi sva se sporekla.« Potem je prihajalo sorodstvo v obiske. Oče je tožil, kako sin-dedič brezhlibno ravna s slaboumno sestro, niti hrane ji neče dajati, čeprav ji je v »pismu« zagotovil preživitev. Sodišče se je moralo vmešati v zadevo. Novljan, ti pa segaj v žep, da z nekoliko stotaki potolažiš razprte duhove, ki se ne morejo videti na koncu očesa. Za nameček se je vzelo odnekod občinski siromak: »Gospod, sem prišel, da bi mi kaj dali, danes je moj god!« Zatem se oglašajo strane, tete, ujne, ti pa jim piši prošnje in priitobe. Spodobil se, da posetiš roj ožjih rojakov, domala samih krčmarjev, in povsod se nalivaj z zgagovito cukovino!

Tako hodi, blodi, brodi po pedenji visokem prahu, ki ga višinska sapa dviga v ogromnih vlečkah, pretvarja ga v rimske ceste in vsemirске nebuloe, z znojnim, skoro gnojnim obrazom pripsope, prihrpe do borgega, blatnega potoka, da bi se okopal. Dolga vrv šine v grm: gad ali belouška? Pokošena mlaka zbada nagega solncevalca, pomagajo ji zavezniče, pikre rjave mravlje. A zadnje postaje pri tem križevem potu še nisem omenil.

Neki sosed in njegova šibkejša polovica se vozita vsako jutro z avtobusom v mesto, kjer imata trgovino, in se pod večer vračata. Za stražo puščata doma psa, ki laja, razgraja, razsaja, da se uho ne more odpočiti. Ubogi Novljan tuhta: »Naj ga ubijem, mu zavdam? naj se li z lastnikoma vozarim otdot?« Ukrenil je, da ga najprej poskusi ukrotiti. Dobrika se oblastnemu suitanu, ki nekaj časa miruje, nato pa tem jače skače, vije, vpije, joče, stoče, ruli, tuli. Novljan: mu nosi mesa s kostmi. Kadar so ogledano, pasja mrcina otožno skenči, renči, cvili, se mili, rjove. A ta podkupnina bo sčasoma predraga. Zadnje obupno sredstvo: spraviš lajavca v svojo last. Novljan ponuja gospodarju stotak za stotakom. Ko dospo do tisočinarjev, se potujočji trgovec uklone: »Pa naj bo, saj je kuža za paznika malo prestar. Za vas bo dober, ker čitite vedno doma. Zadovoljno je shranil Jurija Zmajevca v listnico in se zahvalil. Tri dni kasneje se je na njegovem dvorišču razprezal in repenčil krepkejši, mlajši čuvaj!

Skrivnosti vohunstva v svetovni vojni

Spomini slepega invalida, bivšega tajnega agenta Nemčije in Anglije

(Nadaljevanje)

Pozvali so me na bostonsko radijsko postajo, ki je stala v bližini mesta in se imenovala »Navy-Yard«. Tu sem našel ravnatelj silovito razburjeno: že nekaj dni so ugotavljali oddajanje novih valov, ki jih je moral povzročati mogočen aparat z visoko frekvenco. Poizkušali so izprva razgonetiti šifrirane depeše, kar izpočetka ni uspelo, ker niso poznali ključa. Prav hitro pa nam je uspelo doznati, da se skriva radijska postaja mora nahajati v bližini hotela »Birmingham«.

Čudoviti stavec

Stopil sem v ta hotel in zahteval seznam gostov. Bili so izključno bogati in zelo ugledni Američani, ki so tu bivali že cele mesece. V Ameriki se čisto primeri, da se cele premožne družine nastanijo v hotelih zaradi pomanjkanja služinčadi in vobče zaradi čim večje udobnosti. Skoro že nisem mogel ničesar sumiti, če pri imenu »Sam Jefferson najemnik v Luisiani«, ne bi bila obrnila nase moje pozornosti beležka, ki je navajala neki račun z izredno visokimi številkami.

Vprašal sem hotelskega ravnatelja, kdo je ta njegov gost, in smeje mi je pojasnil, da je to nekak čudak, mrmrav

starec, ki mora vsekakor trpeti na raznih prividih in fiksnih idejah. Kaj vse mu je že padlo v glavo! Zahteval je bil celo pločevinasto streho. Ob tej ravnateljevi pripombi sem pomislil, da si je morda nad posteljo dal postaviti kak pločevinast baldahin.

»Nikakor ne!« je vzkliknil direktor hotela. »Strop svoje sobe si je dal obiti s pločevino. Pravil mi je bil, da je nekoč stanoval v nekem hotelu v Baltimoru in da mu je padlo na glavo precej ometa ter da odtlej ne mara več spat v takih sobah. Zahteval je naj mu strop obijem z železom, ali pa, da mu vsaj nad posteljo postavim jekleno kupolo. Seveda, vse na njegove lastne stroške! To sem nato res tudi storil — in odtlej je Mr. Jefferson prav zadovoljen...«

Prosil sem hotelskega direktorja za zaupen razgovor, razodel sem se mu in ga prosil, naj me najame kot sobnega natakarija za ono nadstropje, kjer je bila Jeffersonova soba. Takoj je privolil in še tisti večer sem nastopil svojo novo službo.

Dvojno važno razkritje

Jefferson je bil herkulsko stasit stavec, po obleki so ded. kveker. Res se je bal ljudi in z menoj ni izpregovoril niti

besede in tudi nikoli ni zapustil sobe; niti tedaj, ko sem pospravljaj. Lahko sem ga torej samo tiho opazoval. Pri tem so vzbudili mojo pozornost ogromni kovčegi, obiti s širokimi železnimi pasovi. A kolikor sem si prizadeval, nisem mogel razkriti glede Jeffersona nič določnega in nisem mogel povzročiti njegove aretacije, ker so mi nedostajali absolutno vsaki dokazi.

Toda eden izmed ravnateljev Navy-Yarda se je vendar domislil, da je na val skrivne oddajne postaje v »Birminghamu« brzojavil naslednjo depešo, kakor da je prišla preko morja:

»Nič novega? Nestrpno čakamo poročila.«

»Že uro nato je prišel iz »Birminghama« odgovor:

»Stvari stoje dobro... Zaupnik se bo peljal z ostalimi.«

Ker je Leviathan že pričel z vkrcavanjem novega polka, je bila nadzorna služba ojačena z nekaterimi častniki mornarske tajne službe. Bilo je že več sto vojnikov na krovu, ki so našli med njimi mladega moža, ki je vselej, kadar ga je nagovoril častnik, strumno, prav po prusovski trčil s petama. Kaj takega ne stori noben Američan. Častniki so ga zatorej prestopano nagovarjali in mož je stal vedno strumno, kakor so to znali Nemci.

Seveda so sumljivega vojnika prav kmalu prijeli, ga preiskali in našli pri njem mal niklasti tulj, v njem pa na oltarnem papirju napisano šifrirano poro-

čilo. Nadalje so našli pri njem tudi leseno pipo, katere etui je imel dvojno vlogo in so pod pokrovom našli prav majheno pergamentno knjižico z znaki, ki jih je bilo opaziti komaj s povečevalnim steklom. To je bil ključ skrivnega jezika, v katerem so bila poročila šifrirana. Ze po dobri uri so strokovnjaki razgonetili poročilo takole:

»Leviathan potopil jaz, kakor mi bilo naročeno.«

Spodaj je bilo zapisano ime. Ta mož je torej bil nemški mornariški častnik. Vsi njegovi ameriški vojaški dokumenti so bili izvrstno potvorjeni. A to razkrinkanje je moji detektivski brigadi spet povzročilo težavno delo. Saj ni bilo dvoma, da mora biti na ladji skrit peklenški stroj. Pozno ponoči so moji fantje po trudopolnem iskanju res našli zabojček z ribjimi konservami. V resnici pa je zabojček vseboval ogromen naboj dinamita.

Jeffersonov napad

O usodi častnika, ki so ga z ladje takoj spravili na kopno, ni znanega nič nadaljnega. Zame je bilo važnejše posvetovanje na policijski direkciji, kjer smo dolgo preresetavali vprašanje, kaj naj počnemo z Jeffersonom. Policijski ravnatelj je sklenil, da naj nadaljnem svojo službo kot sobni natakari in mi je dovolil v pomoč zelo spretnega detektiva.

Jefferson je kazal popolno brezskrbnost, dasi se je bal ljudi in ni nikoli za-

puštil hotela. Z detektivom sva že skovala načrt, da bi ga kloroformirala. Toda to bi se nama pri njegovih močeh utegnulo izjaloviti. Razen tega je morda imel svoje instrumente izven hotela.

Nekega večera, ko sva s tovarišem detektivom prisluskovala pri vratih, sva začela lahko šumenje in tipkanje, kakor ga povzroča brzojavni aparat. Ni bilo dvoma, da je šumenje povzročal majhen dinamom, ki ga je Jefferson najbrž imel v enem izmed svojih velikih, z železom obitih kovčegov.

Dočim je moj tovariš odhitel, da obvesti »Navy-Yard« o tem razkritju, sem menda jaz pri prisluskovanju povzročil malo šuma, kajti nenadoma so se vrata odprla. Jefferson me je popadel za vrat in me z enim samim sunkom tresčil v svojo sobo. Preden sem se zavedel položaja, so se njegovi prsti oklenili moje ga vratu kakor vijak in že nisem vedel, kaj se dogaja z menoj.

Ko sem se predrnil iz nezavesti, sem se znael v nekem temnem skrivališču — kolikor sem mogel presoditi po tipanju — v nekakšnem zaboji. Čutil sem velike bolečine na vratu in glavi, navzlic temu pa sem razumel, kako se je Jefferson z nekom tiho in zaupno pogovarjal. Razumel sem razločno njegove besede:

»Zanašam se nate, Jack! Stori svojo dolžnost!«

(Dalje prihodnjik.)

14

Ponatis prepovedan

EDGAR VALIČ

Belg v življenju

KRIMINALNI ROMAN

Riku je bilo na jeziku, da bi povedal, kako ga je davi sprejela služkinja in kaj mu je zaupala, pa se je v zadnjem trenutku premislil. Ni je hotel vznemiriti znova. Iz njenih besed je sklepal, da hoče na vsak način odpotovati še to noč. Čemu torej pripovedovati stvari, ki izgube ves pomen in važnost z njenim odhodom? Obenem se je spomnil njenega pisma materi.

»Kaj misliš?« ga je prekinila Jana in se naslonila nanj.

»Kaj mislim?« je ponovil in ji zrl v oči.

»Le nič ne skrivaj!«

»Čemu bi skrival? Nate sem mislil.«

»In danes, ko me ni bilo, si tudi mislil name?«

»Sem.«

»Dobro ali slabo?«

»Oboje,« se je nasmehnil.

»Slabo? O meni slabo?« se je začudila in se odmaknila.

»Ali sem mar rekel tako?«

»Riko? Vendar ne misliš, da sem razpoložena za šale?«

»Tudi jaz ne.«

»Kako naj te razumem?«

»Poslušaj, Jana! Hotel sem reči, da me je tvoj nagli odhod presenetil. Nisem bil pripravljen nanj.«

»In zato si mislil slabo o meni?«

»Ne, draga. Zdjaj vem, da nisi mogla drugače.«

»Kaj zdaj! Misliš si pa le slabo, in to je glavno. In to je vse!«

»Res, moglo bi biti mnogo in celo glavno. Vse pa ne!«

»Hvala za priznanje,« je rekla odsekano Jana in sklonila glavo.

»Ne, draga, to ni priznanje. Govoril sem pogojno. Če bi bil mislil zares slabo, potem — potem bi moglo biti tako.«

Jana je molčala.

Stenska ura je odbila polnoči.

Jana je postavila predenj čašico s čajem:

»Poslušaj se,« je rekla in pokazala na pladenj s pecivom in konjakom.

Riko ni govoril več. Gledal jo je z očmi, ki so izdajale začudenje nad njenim vedenjem. Sicer je bil vaju njene nervoznosti, ki je včasih brez vsakega zunanje povoda spremenila intimno razpoloženje v mrko neznanost, vendar nocoj ni pričakoval od nje, da se bo izgubljala v malenkostih.

»Zakaj me gledaš tako čudno? Kaj sem ti storila?« je vprašala nenadno z mehkim, skoro tresočim se glasom.

Riko jo je še vedno gledal. Odprl je usta, toda besede ni izrekel nobene.

Nalija je konjaka in mu ponudila. Ko se ga je dotaknila, jo je naglo prijel za roko in rekel:

»Jana, tako se ne dela s prijateljici!«

»Čisto pravilno. Tudi jaz mislim tako. Sicer pa, kaj s tem ti storila, da govoriš z menoj tako uradno? Kakor tujec s tujcem?«

Njene besede so bile mirnejše, — oči so se ji zasvetile v sozah. Riko, ki je še vedno držal njeno roko, jo je potegnil k sebi in jo poljubil na čelo:

»Pomiri se, draga. Trudna si, zato te razumem,« je dejal in jo pobožal po razkuštrani glavi.

»Pij, Riko! je vzela čašico s konjakom in jo nesla k njegovim ustnicam.

Riko je srknil par kapljic in rekel:

»Pijva!«

In izpila sta vsak svojo čašico. On iz njene, ona iz njegove roke.

»Riko, reci, povej, da nisi mislil slabo o meni!«

Riko se ni mogel več premagovati. Stisnil jo je k sebi in še-

petal njeno ime.

Ni se upirala. Tesno se je privila k njemu.

»Jana, obljubi, da ne boš nikoli več mučila sebe in mene s takimi misli! Ali obljubiš?«

V odgovor so se vsesale njene ustnice v njegove.

»Obljubiš, draga?« je vprašal ponovno.

»Kaj hočeš še?« je dejala nekoliko vznevoljena.

»Tvojo besedo!«

Torej ti je beseda več nego...« je umolknila.

»Tvoja beseda je zame važna. Tvoja beseda...«

»Beseda je važna v začetku.«

»In potem ne več?«

»Zmirom, toda v začetku je beseda, potem pa...« je zopet umolknila in mu vprašujoče gledala v oči.

»No, potem? Kaj je potem?«

»Potem... potem...« so se izgubile njene besede na njegovih ustnicah.

Riko je čutil, da se je udala sentimentalnosti. Dobro je vedel, da pada v erotični nervoznosti vedno globlje tudi sam, toda njegova volja je bila popolnoma v oblasti njene čutnosti, ki je prevzemala vse njegovo bitje.

»Nocoj,« je šepetala jedva slišno. »nocoj ostaneš pri meni...«

Riko se je skušal osvoboditi sladke sile, ki ga je pritiskala k tlom, skušal je obvladati strastne občutke, ki so zatemnjevali njegovo duševnost, toda njen objem je bil silnejši, naravnnejši od njegovih poskusov.

Jana je trepetala v pričakovanju. Zavedala se je, da je Riko igrača v vrtincu njenega sladostrastnega hrepenenja in da bo storil vse po njeni volji. Njegov molk na vabilo njene ljubezni jo je potrdil v zavesti zmage.

Natočila je znova čašice in ko sta izpila, je rekla:

»Riko, moj si!«

Molče jo je objel in molče je vstal, ko je vstala ona, stopila na hodnik in poklicala služkinjo. Pokazala je Riku vrata spalnice, šla proti stopnicam in ponovno poklicala Tomčko.

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglaš priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče da se mu pošlje ali kako drugo informacijo tičečo se malih oglasov naj priloži v znamkah 2 Din sicer ne bo prejel odgovora!

CENE MALIM OGLASOM:

Zenitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošti, hranilnici v Ljubljani, 11842.

2 sobno stanovanje
z priključnim oddam, Langusova ul. 5/I. 34075

Stanovanje
solinno, 2 sobe, kabinet, kuhinja in priključni event. 3 sobe, oddam. Sp. Šiška, Cernetova ul. 3/I. 34103

Sobe

Sobo
lepo, zračno, z električno razsvetljavo in posebnim vvhodom blizu obrtne šole oddam dvema dijakoma. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34104

Sostanovalca
s hrano ali brez sprejemem na Cankarjevem nabrežju št. 7-II levo. 34008

Sostanovalca
sprejme leg. Restjova s. št. 12, parter. 34069

Sobo
z elektriko in separatnim vvhodom oddam Kavikova št. 16. 34202

Opremljeno sobo
lepo, z električno razsvetljavo in posebnim vvhodom oddam v Tavčarjevi ulici št. 3, vrata 8. 34252

Opremljeno sobo
išče državni uradnik v središču mesta s 1. septembrom Ponudbe pod šifro »Uradnik« na oglašni oddelku »Jutra«. 34256

Dve sobi
z elektr. razsvetljavo — prva z eno, druga z dvema posteljnima oddam mirni stranki takoj. Vprašati Lj. novo, Kolesarjeva ulica 18. 34261

Pozor lovci

Za lovsko sezijo nudi puškarna F. K. KAISER, LJUBLJANA: Nove vrste lovske patrone znamke »R«, basane z nemskim Hasloch brezdimnim smodnikom in v zalogi bodo »Gecoa« patroni z nemskim Rohtweilskim smodnikom. 11

Za povečanje obrata

trgovine z mešanim blagom v lepem industrijskem kraju ISCEM javnega odnosa tihga družabnika

z željo, da bi aktivno sodeloval ter pristopil z zneskom od 600.000 do 800.000 Din proti varnosti. Vsled zdravega in velikega prometa je denar najbolj naložen.

Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod »Strokovnjake«. 11412

Najnovejše modele

kovčegastih aparatov znamke

HIS MASTER'S VOICE

z avtomatičnim ustavljačem in sprožilom dobite samo v prodajnem depotu

»Gramofon« — A. Rasberger LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 34.

Stalna razstava najnovejših gramofonov. Vsak aparat je strokovno preizkušen in se odda z 2-letnim jamstvom.

Zahtevajte cenike in sezname plošč!

Službo dob

Manufakturst
dobro izvešan dob takoj službo v manufakturi izdeloval v Nabavljani za drugi službenec drž. teletnic, Ljubljana VII. 33087

Vajenka
za strojno pletenje sprejem me Bo, Streliska ul. 24 33801

Učenca
v mešano trgovino sprejemem takoj, Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33863

Mizar, pomočnika in vajenca
sprejemem. Mizarstvo Sava, Kolodvorska 18. 34175

Praktikanta
(učenca) sprejme takoj Julio Meini d. d., Celje, 33927

Učenko
za strojno pletenje sprejemem takoj. Vida Šušteršič, Vižmarje. 34105

Čevljar, pomočnik
za strojno pletenje sprejemem na oglašni oddelku »Jutra«. 34122

Uradnika
začetnika ali mlajšo moč sprejemem. Perfektno znanje slovensčine ter nemščine, slovenske stenografske in strojnopisne metode. Nemška stenografska zbornica. Podrobnejše oferte na oglašni oddelku »Jutra« v Ljubljani pod znakom »Trg. šola«. 34078

Učenca
pr. pomočnika
dobro izurjenega v preka jovanju sprejemem. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33765

Čevljar, pomočnika
dobro izurjenega v finem delu sprejme takoj Ivan Peternej, Radovljica 29. 33765

Učenko
za šivanje gornjih delov sprejemem. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34262

Vajenka
za damsko krojaštvo sprejemem takoj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34277

Kroj, pomočnika
za daljšo kose sprejme takoj Franc Novak, Zgornja Šiška 17. 34279

Šiviljo
sprejemem na dom. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra«. 34140

Tvrde
odnosno osebe, katere izdelujejo medene spojke (kupljun), prosim, da sporoče naslov pod »Kratko je življenje«. 34005

Dobra šivilja
gre šivat na dom. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34078

Zastopnike
za 21 predmetov sprejme Lindič, Ljubljana, Komenškova ulica 36. 34212

Šofer
trezen in zanesljiv, išče službo. Prine tudi za vsako drugo delo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34061

Kroj, poslovodja
zmožen, z najnovejšim modernim krojem, išče kjerkoli službo. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra«. 34041

Mlad pek
zmožen vsakega dela, išče za takoj službo v mestu ali na deželi. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 34187

Poklicni šofer
z daljšo prakso, star 25 let, izkušen mehanik ter s potnim listom. Šel nastopiti kjerkoli v h kakršnemkoli vozu v službo. Cenj., ponudbe na oglašni oddelku »Jutra«. 34229

Samostojna kuharica
išče službo pri gospodu ali financarjih. Cenj. ponudbe pod »Kuharica 10« na oglašni oddelku »Jutra«. 34243

ZNAMKE
zelo lepe ugodno prodam. Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 33412

4 mizne štedilnike
(Tischspareherd) ugodno proda Uranič, ključavničar v Kolodvorski ulici. 33819

Dve vijolini
po nizke zeni naprodaj. — Naslov v oglašni oddelku »Jutra«. 34187

Motorno kolo
s priklopi, znamke Ariel, 500 cm, model 1928 — v brezhibnem stanju, popolnoma nov motor, z električno lučjo, rog, dobre pnevmatike, prodam. Pojasnila daje Dolenc & Tönnies — Dvořakova ul. 3. 34071

Akvarij
palmo in večje stojalo za rože k p. i. m. Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra«. 34243

Gostilno
iščem na račun — ali pa grem takoj ali pozneje za plašilno natakarijo. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34304

Hišo - vilo
novo, na periferiji Ljubljane kupim. Pisemne ponudbe na oglašni oddelku »Jutra«. 33807

Lepo posestvo
v sredini urga, z zemljiščem in gozdovi naprodaj. Interesenti naj javijo svoj naslov na oglašni oddelku »Jutra«. pod šifro »Lepo posestvo 91«. 33831

Malo posestvo
Zg. Šiška, naprodaj. Veseljev lahko takoj. Poizve se pri »Embale, Celovška cesta 14. 34148

Dijaka stanovanja
iz boljše hiše, z vso oskrbo sprejemem. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 33789

Dijaka
za katerega se šel nadzorstvo, sprejme v popolno oskrbo učitelj. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 33797

Dijake
sprejemem v centru. Klavir. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34111

Dva dijaka
sprejemem na stanovanje in vso oskrbo v sredini mesta. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34107

Dijaka
sprejemem na dobro hrano in zračno stanovanje. Miklošičeva cesta 6-II, levo stopnice levo. 34303

Dijakinjo
sprejemem na stanovanje in hrano blizu obrtne šole. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34216

2 dijakinji
poceni sprejme boljše družina na obilno domačo hrano in stanovanje. Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34060

Dijake oz. dijakinje
sprejemem v lepo opremljeno sobo. Langusova ulica 5/I. 34076

Dve dijakinji
išče šole ali nižje srednje šole sprejme v dobro oskrbo učiteljica v p. Piantino na razpolago. Stanovanje solinno in zračno, cena 700 Din mesečno. — Naslov v oglašnem oddelku »Jutra«. 34263

Dijaka
dobrih staršev sprejemem v vso oskrbo in strogo nadzorstvo. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 34273

Dijake
sr. tehn. šole sprejme v vso oskrbo in strogo nadzorstvo. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 34240

Dijaka
nižjih razredov sprejemem na stanovanje s hrano ali brez. Naslov pove oglašni oddelku »Jutra«. 34300

Stanovanje
za 3 dijake višje gimn. Karlovska c. 15/II, desno. 34143

Stanovanje
2-4 sob., v mestu išče študentske rodbine. — Ponudbe na oglašni oddelku »Jutra« pod šifro »4 članje«. 33963